

بررسی ابعاد و مولفه‌های شهر دوستدار سالمند خانواده محور

بیان مسئله

انسان در دوره‌هایی از زندگی خود به نحوی دچار کم توانی و یا معلولیت هستند. هم اکنون شهرهای زیادی به دنبال توانمند ساختن افراد مسن در محل، به جای رها ساختن آن‌ها هستند زیرا آن‌ها دیگر نمی‌توانند با تنهایی کنار بیایند. با ورود به دوره سالمندی، تغییرات چشمگیری در ویژگی‌های فیزیولوژی و روحی - روانی انسان رخ می‌دهد. این تغییرات افراد سالمند را وادار می‌سازد تا محیط فیزیکی را به گونه‌ای متفاوت تر از جواترها درک کرده و پاسخ‌های متفاوتی بدهند در سال‌های اخیر با پدیده پیر شدن برخی از شهرستان‌ها مواجه شده ایم به این معنی که سهم جمعیت بالای ۶۵ سال از سایر گروه‌های سنی فزونی گرفت و نرخ رشد منفی جمعیت دارند. شهر اصفهان سومین شهر بزرگ ایران می‌باشد طبق آمار سال ۱۳۹۵ حدود ۱۰،۶ تا ۱۱ درصد از جمعیت اصفهان را سالمندان تشکیل می‌دهند. بنا بر تاکید سازمان ملل، شهرها ضمن فراهم آوردن شرایط مناسب زندگی برای افراد سالمند، از توان‌ها و تجربیات آن‌ها در بخش‌های مختلف و در قالب طرح‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی، کالبدی و... استفاده کنند و زمینه را برای ایجاد محیط دوستدار همه اقشار جامعه فراهم نمایند.

اهمیت و ضرورت پژوهش

به نظر می‌رسد مهم‌ترین مسائلی که در بعد ساختمان‌ها و فضاهای عمومی گریبانگر همه شهرهای ایران و از جمله شهر اصفهان شده شامل، رعایت نکردن ضوابط شهرسازی و معماری، نادیده گرفتن همه افراد در طرح‌های راهبردی و جامع و عدم توجه به خصوصیات جسمی و روانی سالمندان، کودکان و سایر گروه‌های کم‌توان شهری در طرح تفصیلی است. همچنین در زمینه اجتماعی مشکلات بسیاری وجود دارد. انزوا، اطلاعات ناکافی، عدم توان انجام امور شخصی، ضعف مالی نداشتن شغل، احساس ناامنی و... که نتیجه تناقض‌های اجتماعی و درک نادرست از فرهنگ سالمندی است. با توجه به تغییرات در سبک زندگی، انزوا و گوشه‌گیری و طول عمر محدود سالمندان نتیجه زیرساخت‌های مناسب‌سازی نشده، مسکن نامناسب، ناکافی بودن برنامه‌های سلامت روانی و جسمی، بی‌کاری و از کار افتادگی سالمندان پس از بازنشستگی، اوقات فراغت و عوامل متعدد دیگر که مانع بهره‌گیری از توان سالمندان است. لذا با توجه به موارد ذکر شده ضروری است ابعاد و مولفه‌های ایجاد محیط دوستدار سالمند بررسی شود.

اهداف یا پرسش‌ها

- ۱- ویژگی‌های شهر دوستدار سالمند در محلات منتخب چیست؟
- ۲- آیا خدمات شهرداری، ساختارهای شهری، ساختمان‌ها و سایر مکان‌ها متناسب با سالمندان در محلات منتخب می‌باشد؟
- ۳- وضعیت حمل و نقل عمومی و نحوه دسترسی به مکان‌های کلیدی شهر (بیمارستان‌ها، بانک‌ها، مراکز بهداشتی، مراکز خرید و...) متناسب با سالمندان در محلات منتخب می‌باشد؟
- ۴- حضور سالمندان در مشارکت‌های اجتماعی در محلات منتخب چگونه است؟ چه راهکارهایی برای افزایش آن وجود دارد؟

- ۵- تکریم جایگاه سالمندان در بین مردم و استفاده از تجربیات و توانمندیهای آنها در محلات منتخب چگونه است؟
- ۶- فراهم کردن بستر مناسب جهت مشارکت های مدنی و همچنین ایجاد فرصت های شغلی سالمندان در جهت استفاده از پتانسیل های آنها در محلات منتخب چگونه می تواند باشد؟
- ۷- وضعیت دسترسی سالمندان به مطبوعات عمومی، منابع اطلاع رسانی و همچنین خدمات الکترونیکی در محلات منتخب چگونه است؟

حد اکثر برآورد مالی: ۷۰۰ میلیون ریال

برآورد زمانی: ۶ ماه

خروجی های مورد انتظار

- ۱- بررسی وضعیت موجود، تحلیل و ارزیابی (آسیب شناسی) محیط دوستدار سالمند در ۷ محله از مناطق هدف
- ۲- بررسی و اولویت بندی ابعاد مختلف محیط شهر دوستدار سالمند خانواده محور
- ۳- بررسی راهکارها و ارایه مدل های کاربردی در محیط ها و شهرهای دوستدار سالمند در سایر کشورها و بومی سازی آنها در شهر اصفهان
- ۴- مکان مند نمودن اقدامات پیشنهادی در محلات مورد هدف
- ۵- بررسی اقدامات ارگان های تصمیم گیرنده و برنامه ریز در سازمانهای اجرایی به منظور ایجاد محیط دوستدار سالمند و اقدامات قسمت های مختلف شهرداری و سازمان در جهت ایجاد محیط دوستدار سالمند

تخصص های مورد نیاز

شهرسازی، حمل و نقل و ترافیک، علوم اجتماعی، امور فرهنگی، بهداشت و سلامت و برنامه ریزی شهری

الزامات پروژه

لازم به ذکر است هم اکنون این طرح در ۴ محله از مناطق شهر اصفهان در دست اقدام می باشد و پراکندگی و لزوم اجرای آن در ۷ محله دیگر از سطح مناطق پانزده گانه نیز جهت بررسی و اجرا پیشنهاد می گردد.

منطقه ۱ (محله لنبان)، منطقه ۲ (آفاران)، منطقه ۳ (قلعه طبره)، منطقه ۴ (مهرآباد)، منطقه ۹ (زهران)، منطقه ۱۰ (شیخ طوسی)، منطقه ۱۱ (ماشاده)، منطقه ۱۲ (ملک شهر)، منطقه ۱۳ (کوی ولیعصر)، منطقه ۱۴ (باتون)، منطقه ۱۵ (شهید رجایی).

شناسایی جامعه پژوهش - استفاده از روش های تجزیه و تحلیل مناسب - استفاده از ابزار گردآوری اطلاعات (آمارنامه، پرسشنامه، مصاحبه ها، مشاهده و...) - روش های گرافیکی و نمایش - ارزیابی و تحلیل داده ها.